

Iedereen telt mee

Toekomst voor Het Knooppunt als plaats van aandacht, ontmoeting en ontwikkeling

www.knooppuntlunetten.com

Samenvatting

In dit projectplan wordt het toekomstplan voor Het Knooppunt in Lunetten beschreven. Bij dit toekomstplan waarin consolidatie, vernieuwing, inclusiviteit en contact met de buurt en haar bewoners centraal staat is het noodzakelijk om voor 16 uur in de week een algemeen coördinator aan te stellen die voor de versterking en vernieuwing een bezieler en spin in het web kan zijn en voor alle betrokkenen (bezoekers en vrijwilligers) een vertrouwd gezicht en begeleider. Het plan omvat de periode van 2022-2024. Voor de uitvoering van dit plan zijn de inkomsten van de Stichting niet toereikend. Steun van gemeente, instellingen, kerken en fondsen is nodig. Het gaat om een bedrag van 24.500 euro per jaar gedurende een periode van 3 jaar. Het Knooppunt is een zoektocht gestart naar instellingen en fondsen die de uitvoering van het plan financieel willen ondersteunen.

Het Knooppunt

Het Knooppunt is al 30 jaar een vertrouwde plek in de wijk Lunetten. Het Knooppunt is mei 1991 opgezet door kerken (PKN en RKK) als een huiskamer voor mensen die tijdelijk of structureel niet goed mee kunnen komen in de samenleving. Er was geen plek in de (geïsoleerd liggende) wijk waar zij terecht konden en de kerken wilden gezamenlijk iets voor hen doen. De meeste bezoekers hebben weinig of geen contacten. Gewone dagelijkse dingen als vertellen hoe je dag was, samen eten of een spelletje doen is voor hen helaas niet zo gewoon.

Binnen Het Knooppunt zijn op dit moment 4 activiteiten ieder met eigenheid ondergebracht, die elkaar steunen:

1. Inloop: Vijf dagen in de week kunnen mensen binnenlopen voor 'een kop koffie en aandacht'
2. Voedselbank: De Voedselbank deelt eenmaal in de week voedselpakketten uit
3. Spelletjesavond: Er is op vrijdagavond een spelletjes avond waar iedereen welkom is
4. Ruilwinkel: Op zaterdag is de ruilwinkel open

Binnen alle activiteiten van Het Knooppunt staan ontmoeting, aandacht, ontwikkeling en inclusiviteit (iedereen kan en mag meedoen) centraal. De Voedselbank Lunetten is onderdeel zowel van Het Knooppunt als van de Voedselbank Utrecht. De inloop van Het Knooppunt kan de drempel verlagen om naar de voedselbank toe te gaan. Belangrijk is het behoud van een uitgiftepunt van de voedselbank in Lunetten. Daarbij helpt de verbondenheid van de voedselbank met Het Knooppunt.

De activiteiten in Het Knooppunt zijn laagdrempelig voor alle bewoners van de wijk (en van de aanpalende wijk Hoograven). Er is vooral aandacht voor de gasten waarbij uitgegaan wordt van de presentiebenadering: Mensen mogen zijn wie ze zijn. Geen gestuurde veranderingen. Mensen hoeven niets als ze dat niet willen. Als mensen zelf in beweging willen komen, dan sluiten de vrijwilligers in Het Knooppunt daar op aan. Het Knooppunt is daarmee een open, laagdrempelige, diaconale gestalte van kerk-zijn en een sociaal-maatschappelijk project dat verbinding zoekt met de leefwereld van wijkbewoners; een plek waar, zonder onderscheid naar herkomst, overtuiging en status menslievende aandacht geschonken wordt.

Op dit moment worden alle activiteiten uitgevoerd en afgestemd door een vrijwilligersgroep, veelal vitale oudere wijkbewoners. Onder hen bevindt zich een zeer betrokken gepensioneerde professional die op vrijwillige basis de algemeen coördinatorrol heeft vervuld maar inmiddels zijn werkzaamheden vanwege ernstige overbelasting grotendeels heeft neergelegd. Ondanks de Coronatijd is het ook gelukt om nieuwe, jongere vrijwilligers te betrekken bij het werk van Het Knooppunt. Dit geeft hoopvol perspectief op continuïteit. Ook is in deze periode ingezet op persoonlijke ontwikkeling en versterking van bezoekers door hen in de rol van assistent - gastvrouw/-heer te betrekken.

Bezoekersgroep

Hoe ziet de groep bezoekers van Het Knooppunt er momenteel uit:

- Mensen met (blijvende) psychiatrische problematiek en/of licht verstandelijke beperking (LVB), vaak al wat ouder en al vele jaren zorgafhankelijk;
- Oudere inwoners uit de wijk met een klein sociaal netwerk, (steeds vaker) eenzaam;
- Mensen die in armoede leven;
- Mensen in ernstig sociaal isolement (onder andere op basis van bovenstaande kenmerken);

Er zijn ongeveer 100 vaste bezoekers/contacten. Welzijnsorganisaties, hulpverleners, buurtteams, Lister, thuiszorg, huisartsen en bewonersinitiatieven in de wijk waar Het Knooppunt mee samenwerkt, zijn van mening dat er in de wijken waar Het Knooppunt zich op richt, met vernieuwing van benadering/aanbod nog veel meer potentiële bezoekers te vinden zijn, zeker als het aanbod vernieuwd en de benadering gericht wordt.

Aanleiding

Op dit moment draait Het Knooppunt volledig op vrijwilligers, 31 vrijwilligers in totaal. Binnen het bestuur van Het Knooppunt is aangegeven dat er een sterke behoefte is om op korte termijn een fundamentele verandering in te kunnen zetten binnen Het Knooppunt. Want doorgaan in de huidige situatie gaat ten koste van de leden van de kerngroep en vrijwilligers en daarmee uiteindelijk ten koste van het voortbestaan van inloophuis Het Knooppunt.

Het Knooppunt maakt deel uit van een Utrechts onderzoeks- en ontwikkelproject om vier diaconale inloophuizen (Stiltecentrum, De Wijkplaats, De Roobolkapel en Het Knooppunt) toekomstbestendig te maken. Onder andere door de inloophuizen samen te laten werken en in te bedden in een gezamenlijk netwerk. Dit project, met geld van Fonds Franciscus, is gestart m.i.v. januari 2019 en heeft een tijdshorizon tot 2022. De regie hiervan ligt bij de PDU (Protestantse Diaconie Utrecht) die voor de uitvoering hiervan een projectmedewerker heeft aangetrokken. Deelname in dit project heeft voor Het Knooppunt aandachtsterreinen zichtbaar gemaakt die belangrijk zijn voor de continuïteit van het werk van Het Knooppunt en heeft daarnaast verzorgd PR materiaal opgeleverd. Zo is het visiedocument (zie www.knooppuntlunetten.com) resultaat van een intensief dialoogproces van een jaar tussen bezoekers, gasten en vrijwilligers van Het Knooppunt.

Het leven is voor veel mensen in onze doelgroep complexer geworden, vooral door de snelheid, de individualisering en digitalisering van de maatschappij. Mede als gevolg van Corona is het risico op sociaal isolement en eenzaamheid voor deze groep mensen nog groter geworden.

Het aangekondigde vertrek van de gepensioneerde professional, de druk die het coronaproof organiseren van de activiteiten van Het Knooppunt in de coronatijd met zich mee gebracht heeft en het groeiend besef dat de huidige kwetsbaarheid van Het Knooppunt vraagt om een op toekomstbestendigheid gericht veranderproces hebben binnen het bestuur van Het Knooppunt tot de conclusie geleid dat er dringend een betaalde algemeen coördinator voor een aantal uren zou moeten worden aangesteld.

Toekomstvisie

Het bestuur van Het Knooppunt heeft gesproken over de toekomst van Het Knooppunt en de richting waarin zij zich wil ontwikkelen in de periode 2022-2024.

Omdat Het Knooppunt een unieke functie vervult in Lunetten voor een moeilijk te bereiken doelgroep, is het van belang dat Het Knooppunt blijft doen wat het het beste doet: van betekenis zijn voor inwoners van Lunetten die – tijdelijk of blijvend – niet goed mee kunnen doen in de samenleving.

Die toekomstvisie is samen te vatten in drie doelen:

1. Het Knooppunt bereikt meer deelnemers/ gasten dan het nu doet
2. De organisatie is toekomstbestendig
3. De presentiebenadering vormt een kwalitatief kenmerk van de werkwijze

Om deze doelen te bereiken is een aantal activiteiten en werkzaamheden nodig.

De beoogd algemeen coördinator is de inspirator en bezieler van deze processen, samen met vrijwilligers, gastheren- en vrouwen en bestuur.

Ad 1. Meer deelnemers/ gasten

- We willen de activiteiten graag verbreden naar ander/jonger type bezoekers die ook hun specifieke aandachtspunten en problemen hebben.
- Met name de inloopactiviteiten geven de mogelijkheid om sociaal isolement te doorbreken. Lunetten heeft veel inwoners met een lager dan gemiddeld inkomen. Daarnaast is er in de wijk een hoog percentage alleenstaanden: 70% eenpersoonshuishoudens. Deze twee aspecten zijn een risico voor het ontstaan van een sociaal isolement. Met de inloop geeft Het Knooppunt deze groep een goed toegankelijke en laagdrempelige toegang.
- Om meer mensen te bereiken met de activiteiten van Het Knooppunt is het belangrijk nog zichtbaarder te zijn in de wijk. Dit proces wordt versneld en versterkt wanneer zorg- en hulporganisaties nog beter bekend zijn met Het Knooppunt en omgekeerd. In de afgelopen jaren heeft Het Knooppunt geïnvesteerd in PR materiaal en website om zo de bekendheid en de zichtbaarheid van Het Knooppunt in de wijk te vergroten. Dit materiaal moet in de komende drie jaar verder worden verspreid en toegespitst op nieuwe doelgroepen of andere media.
- Door het verbreden van de activiteiten van Het Knooppunt en intensiever contact met de hulpverleners die op andere gebieden in de wijk actief zijn kan zij een bijdrage leveren aan het tegengaan van sociaal isolement. Het is dus van belang dat er goed samengewerkt wordt met zowel kerkelijke als maatschappelijke instellingen zodat het werk elkaar versterkt. Daarbij denken we aan: wijkbureaus, huisartsen, hulpverleners (Lister, Schuldhulpmaatje/Utrecht op orde, Voedselbank, e.a.).
- Het Knooppunt maakt onderdeel uit van de regiegroep van Inloophuizen in Utrecht. Daar is elke 6 weken een bijeenkomst mee waarin ervaringen worden uitgewisseld; een bron voor kennisontwikkeling.

Ad 2. De organisatie is toekomstbestendig

We willen borgen wat is opgebouwd aan zorg binnen Het Knooppunt waarbij de continuïteit belangrijk is. Het is duidelijk dat het werk van Het Knooppunt zich in de komende drie jaar moet door ontwikkelen in aanbod van activiteiten en in de werkwijze.

- *Een betaalde algemeen coördinator is aangesteld*
Een betaalde algemeen coördinator als spin in het web van de vrijwilligersorganisatie die Het Knooppunt is en blijft.
- *De organisatiestructuur is aangepast*, passend bij de een algemeen coördinator, van activiteit gebonden coördinatoren, van vrijwilligers en gastheren- vrouwen en van een bestuur met een kernteam.
- *Vrijwilligersbestand is uitgebreid en gedifferentieerd.*
Ook de rol van de vrijwilligers is veranderd. Waar 10 tot 20 jaar geleden vrijwilligers het werk wilden doen wat nodig was op het moment dat het gevraagd werd, zien we nu dat het vrijwilligerswerk moet aansluiten op de wensen van de vrijwilliger op de momenten dat het de vrijwilliger past. Dat hoeft niet direct een probleem te zijn, maar vraagt om een andere manier van organiseren. Naast 'dragende vrijwilligers' kennen we ook de 'vragende vrijwilligers'. Dit zijn mensen die eigenlijk vooral tot de doelgroep behoren, maar daarnaast ook meewerken in de organisatie. Het begeleiden van deze 'vragende vrijwilligers' vraagt om goede begeleiding naar de mensen zelf en de andere vrijwilligers.

Om naar de toekomst toe een bestendige voorziening te kunnen zijn in Lunetten is het van belang om vrijwilligers te werven en op te leiden.

- *Het bestuur is verstevigd*
Het bestuur bestaat uit leden met ervaringskennis uit de praktijk van Het Knooppunt, specifieke expertise zoals fondswerving en algemene leden met brede kennis.

Jaarlijks wordt het aanbod geëvalueerd en waar nodig bijgesteld zodat het goed aansluit bij de wensen en behoeftes van de deelnemers.

- *Een goede, herkenbare plek binnen de Musketon*
Gebouw de Musketon gaat de komende jaren gemoderniseerd worden. Het gedeelte voor het buurtcentrum daarbinnen wordt kleiner. Aandacht zal uitgaan naar continuïteit in en kwaliteit van huisvesting voor Het Knooppunt.
- *Een gezonde financiële exploitatie*
Van belang is dat er voor de eerstkomende drie jaar een sluitende begroting is, met voldoende middelen voor een betaalde coördinator, activiteiten- en organisatiekosten, kosten voor scholing en deskundigheidsbevordering.

Ad 3. Versterking presentiebenadering

Het werken vanuit de presentiebenadering vormt een unique selling point te midden van allerlei andere zorg- en hulpverleningsbenaderingen. De gast mag zijn wie hij is, zoals hij is en zoals hij zich voelt. Beweging komt er alleen als de gast zelf dat aangeeft te willen waarbij hij ook zelf de richting en de snelheid aangeeft. Vrijwilligers sluiten hierbij aan.

Dit concept doet recht aan de kwetsbare situatie waarin onze gasten zich bevinden en doet recht aan het willen zijn van een tot niets verplichtende plek te midden van vaak velerlei hulpverlenende relaties. Deze vorm van informele zorg bieden, in de sociale basisstructuur, vereist een houding en vaardigheden van de vrijwilligers en gastheren- vrouwen die niet iedereen zo maar paraat heeft. In de eerstkomende drie jaar willen we ons verder bekwamen op deze werkwijze van presentie, van bestuurslid tot gastheer.

Continuïteit

De combinatie van deze ontwikkelingen zorgt ervoor dat wij de volgende stap willen zetten om de continuïteit en kwaliteit van onze dienstverlening te optimaliseren door een professionele algemeen coördinator aan te stellen. In de afgelopen jaren hebben we gewerkt met een gepensioneerde professionele coördinator, die deze klus op vrijwillige basis heeft gedaan. Het werk vroeg veel van hem en we zijn dankbaar dat hij dit al die tijd op vrijwillige basis heeft willen uitvoeren. Nu hij zijn werkzaamheden gedeeltelijk al heeft beëindigd en de rest komend jaar helemaal gaat beëindigen, is er op de meest cruciale positie in de organisatie van het Knooppunt een groot gat ontstaan.

Algemeen Coördinator

De toekomstvisie voor Het Knooppunt vraagt een part time algemeen coördinator die de centrale rol kan vervullen in de coördinatie van de activiteiten en de vrijwilligers en vorm kan geven aan begeleiding en deskundigheidsbevordering. Die nieuwe inzichten kan brengen en implementeren en die het ontwikkelproces aanstuurt en enthousiasmeert.

Financiën

Om een algemeen coördinator in dienst te kunnen nemen voor de periode 2022-2024 is een voor onze Stichting aanzienlijk bedrag nodig. In de onderstaande begroting zijn de kosten opgenomen voor de komende drie jaar. Deze uitgaven komen op de normale exploitatiebegroting van Het Knooppunt en er moeten andere middelen gevonden worden om deze kosten te financieren omdat de huidige inkomsten van Het Knooppunt daarvoor niet toereikend zijn.

Er is bij deze begroting van uitgegaan dat de huidige situatie waarbij Het Knooppunt om niet een ruimte kan gebruiken in de Musketon gecontinueerd blijft. Mocht het zo zijn dat er in de toekomst huur betaald moet gaan worden voor de ruimte, dan komen die kosten uiteraard boven op het bedrag aan totale kosten zoals die voor de komende drie jaar extra worden voorzien.

Extra kosten voor het toekomstplan Het Knooppunt	2022	2023	2024
Loonkosten coördinator (inclusief sociale lasten)	22.000	22.000	22.000
Kosten training vrijwilligers	1.500	1.500	1.500
Kosten algemeen vrijwilligers	1.000	1.000	1.000
Totale extra kosten	24.500	24.500	24.500

Dekkingsplan

Het bestuur van Het Knooppunt heeft geconstateerd dat dit geld niet beschikbaar is bij de Stichting. Aan de fondsenwervingscommissie is gevraagd om te bekijken of het mogelijk zou zijn dit bedrag door subsidie van gemeente, van verschillende fondsen en uiteraard van de kerken die het werk van het begin af ondersteunen, bij elkaar te krijgen.

De commissie bereidt het aanspreken van diverse bronnen van financiering voor. Aanpak en werk van Het Knooppunt sluit goed aan bij wat de gemeente middels diverse regelingen voor bewoners wil realiseren. Datzelfde geldt voor KCU waar dit fonds een speerpunt heeft gekozen in belangeloze kerkelijke presentie in de wijken zeker voor kansarme bewoners. Daarnaast wordt een beroep

gedaan op voorzieningen van en giften uit de kerken in de stad en wordt er beroep gedaan op een maatschappelijk fonds.

	2022	2023	2024
Eigen bijdrage Stichting Het Knooppunt	2.000	2.000	2.000
Subsidie Gemeente Utrecht	7000	7000	7000
Katholieke Caritas Utrecht	7000	7000	7000
Diaconie Protestantse Gemeente Utrecht	2000	2000	2000
Sint Martinusparochie	2500	2500	2500
Overige bijdragen uit kerken	1000	1000	1000
Een fonds	3000	3000	3000
Totale bijdragen	24.500	24.500	24.500